

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : 10.05.2002 - Işık Üniversitesi Süleyman Demirel,
Söyleşi ve İmza Günü
Konuşmacılar : Prof. Dr. Sıddık YARMAN, Osman ERBELGER,
Süleyman DEMİREL
Video Adresi : <https://youtu.be/cHQbCqWNLdw>
Yayın Tarihi : 10.05.2002

Sunucu: Sayın Başkanım, Sayın Valim, Değerli Devlet Büyüklerim, Sayın Fezviye Mektepleri Vakfı Yönetim Kurulu Başkanım, Sayın Mütevelli Heyeti Başkanım, Sayın Rektörüm, Sayın Misafir Rektörlerim, sevgili öğrencilerimiz, sayın basın mensupları, değerli konuklar, Dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in Anadolu'da Üniversite konferansına ve Harran Üniversitesi ile Işık Üniversitesi arasında akademik işbirliği protokolü imza gününe hoş geldiniz, Törenimiz Sayın Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel'in konferansıyla başlayacaktır. Akademik işbirliği protokolü imza törenini takiben Harran Üniversitesi Öğretim Üyesi Doçent Doktor Sayın Cihat Kürkcüoğlu'nun "Urfa'nın Turizm ve Kültür Değerleri" konulu dia gösterisi sunulacak ve aynı konulu fotoğraf sergisinin açılışı Sayın Süleyman Demirel tarafından yapılacaktır. Törenimizin açılış konuşmasını yapmak üzere Işık Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor Sayın Sıddık Yarman'ı kürsüye davet ediyorum. Buyurun Hocam,

Sıddık Yarman: Sayın Cumhurbaşkanım, Dokuzuncu Cumhurbaşkanım, Çok Değerli Valim, Değerli Bakanlar, Değerli Milletvekilleri, Değerli Konuklar, Aslında ben uzun bir konuşma yapmayacağım. Ancak bugünün önemini çok kısa belirtmek istiyorum daha sonra esas hoş geldiniz konuşmasını Vakıf Başkanımız Osman Erbelger Bey yapacaklar. Hatırlayacaksınız üniversitemizin ilk mezuniyet töreninde Dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'e Anadolu'ya üniversite olayını eğitimi taşıdığı için en genel şekliyle ülkemizde eğitime yapmış olduğu katkıları nedeniyle doktor unvanı vermiştik. Bu Sayın Demirel'in almış olduğu kaçınıcı doktoraydı sayısını hiçbirimiz bilemiyoruz fevkalade herhalde sayılar birkaç on mertebesinde. Gerçekten Anadolu'da üniversite olayı fevkalade önemli bir ülkemiz açısından gelişmedir. Bugün Sayın Dokuzuncu Cumhurbaşkanımızın açmış olduğu yoldan ilerleyerek Harran Üniversitesine ulaşma gayreti içerisinde oluyoruz, olma çabası içerisindeyiz. O itibarla bu toplantı özellikle Anadolu'daki üniversite olayının babası olan, ülkemizin babası olan Sayın Dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel tarafından işlenmesi bizim için fevkalade bir özel önem arz etmektedir. Kendisine şükranlarımızı arz ediyorum. Çok çok teşekkür ediyoruz. Sağ olsunlar, var olsunlar bizleri onurlandırdılar. Biz onun gururlu varlığı ile Harran Üniversitesiyle olan antlaşmamızı bugün uygulamaya inşallah sokacağız. Evet, benim söyleyeceklerim bu kadar hepimize çok teşekkür ediyorum ve Vakıf Başkanımız Osman Erbelger Bey'i Sayın Cumhurbaşkanımıza hoş geldiniz konuşması yapmak üzere davet ediyorum.

Osman Erbelger: Sayın Dokuzuncu Cumhurbaşkanım, Sayın Bakanlarımız, Sayın Valim, Sayın Devlet Büyüklerimiz, Sayın YÖK Başkan Vekilim, Sayın ve Çok Sevgili Harran Üniversitesi Rektörüm, Sayın Işık Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanım ve Rektörüm, Değerli Akademisyenler, misafirlerimiz muhterem heyet, hoş geldiniz, bizlere şeref bahşettiniz. Harran ve

Işık Üniversiteleri arasında akademik işbirliği töreninde emeği geçenlere teşekkür ile sözlerime başlarken her iki üniversitenin müşterek şükranlarını müsaadelerinizle Dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'e sunmak istiyorum. Bu çok büyük borçların küçük bir karşılığıdır. 3 Mart 1977'de yani çeyrek asır önce o zaman Başbakanımız olan Sayın Demirel Şanlıurfa Ziraat Fakültesinin temelini atarak Harran Üniversitemizin yapılanmasını fiilen başlatmıştır. Sayın Demirel'in ifadesiyle; "GAP, fevkalade büyük bir mutluluk bir ömre değer başka bir ömrüm olsa yine buraya verirdim." demek suretiyle Türkiye'ye bir Türkiye daha ilave eden projenin önemini vurgulamış öte yandan da Harran Üniversitesini çok gönül verdiğim ülkem, cumhuriyetin en temel eserlerinden birisi saydığım bir mühendis olarak da çok övündüğüm Atatürk Barajı'ndan daha önemli sayarım, diyerek eğitime öncelikli inancını açıkça ortaya koymuşlardır. Işık Üniversitesinin kuruluşunda da ivme inancıyla bizlere önder olmuş, yol göstermiş yardımlarını lütfetmişlerdir. Rahmetli Hocamız Prof. Dr. Hikmet Binark Bey ve diğer inançlı arkadaşlarımla akdimize güvenmişlerdir. Tekrar teşekkür ederiz Dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Sayın Demirel imzasını attığı barajlar sayesinde Anadolu'yu ışığa kavuşturmuş, önderi olduğu üniversitelerde vatandaşların cehalet karanlığından ilmin aydınlığına çıkmasını sağlamışlardır. Nüfuz sahası daha geniş dünya ile kucaklaşarak dünya imkânlarından daha çok yararlanan insan haklarına saygılı, insanları barışçı, demokrat, zengin ve büyük ülke için ilmin ışığını kullanmışlardır. Öğrenmek insanları toplum yapar. Az önce heyetimize arz ettiğim çok büyük bir borç, bu borçtur. Bugün karşılığında şükranlarımızı yineliyoruz, tekrarlıyoruz. Harran ile Işık Üniversiteleri arasındaki akademik işbirliği fikri unutamadığımız Şanlıurfa gezimiz sırasında filizlendi. İlimin bereketli ikliminde ulu çınar olmasını diliyoruz. Az sonra gezeceğimiz sergide unutamadığımız Şanlıurfa'yı Değerli Akademisyen Cihat Kürkçüoğlu'nun objektifinden izleyeceğiz. Kendilerini kutluyor ve teşekkür ediyorum. Son olarak da hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? diyerek hepimize saygılarımı sunuyorum.

Sıddık Yarman: Evet Değerli konuklar, Programımızın can alıcı noktasına geldik. Anadolu'da üniversite olayı sahibinden dinleyeceğiz, coşkuyla alkışlıyoruz.

Süleyman Demirel: Değerli misafirler hepimizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Rektör Sıddık Yarman'a, Sayın Yönetici Osman Erbelger'e yaptıkları konuşmalardan dolayı teşekkür ediyorum. Beni Işık Üniversitesiyle Harran Üniversitesi arasında yapılacak bir işbirliği antlaşmasına şahit olmaya davet ettikleri için de kendilerine teşekkür ediyorum. Benden "Anadolu'da Üniversite" konusunda bir konuşma yapmam istendi. Daha önce bana Işık Üniversitesi bu konuda doktora vermişti. Bu benim için bir şerefti, bir gururdu. Sayın Demirel'in kaçınıcı doktorası bilmiyoruz dedi. Benim kırk tane Türkiye üniversitelerinden bir o kadar da yabancı üniversitelerden doktoram var. Bir kavganın içine girdik milletçe. Büyük Atatürk bu kavganın, bu mücadelenin kavga tabirini üslup olarak kullanıyorum bu mücadelenin istikametini çok iyi göstermiş ve sınırlarını çok iyi çizmiştir. Türkiye uygar, medeni, çağdaş, asri ve o günkü tabirle mümtaz ve müreffeh zengin ve imar edilmiş olmak sanıyorum ki bu dört şart ıslah ordularının, kurtuluş ordularının İzmir Limanı'na eriştikten sonraki ertesi günkü Türkiye'nin manzarası idi ihtiyaç duyduğu ve bu dört kelimenin içerisinde çok şey vardı. Nitekim 78 sene uğraştık, bu dört kelimenin peşinden gittik ve çok güzel şeyler de başardık. 1923'te Cumhuriyet kurulduğu zaman Türkiye'nin 200 bin öğrencisi vardı, 10 bin öğretmeni vardı ilkokul ve %90'ı halkın eğitim hayatından mahrumdu, 12 milyon da nüfusu vardı. Bu on ikinin altını çiziyorum. Eğer on iki on iki ki kalsa her şey çok doğal! Ve 200 bin öğrenci, 10 bin öğretmen işte Türkiye bu. 200 bin öğrenci 10 bin öğretmen bugün Kayseri'de var sadece Türkiye'nin bir ilinde var ne üzerine konuştuğumuz hakkında. İstanbul'da iki milyondan fazla öğrencimiz var. Türkiye, aslında başladığımız yeni Türkiye bugünkü İstanbul'un nüfusu kadar nüfusa sahip ama Türkiye büyük bir memleket bir uçtan uca 2200 kilometre. Haraptı Türkiye, yanmış, yıkılmış bir Türkiye bir de ayrıca erkek nüfusu kırılmış bir Türkiye işgücü yok, birçok

haneler viran olmuş. Dul kadınlar, öksüz çocuklar böyle bir manzara buradan bir Türkiye çıkaracağız modern, çağdaş, zengin, kalkınmış bir Türkiye. Bunu düşünebilmek bana göre dehanın eseridir. Şimdi aslında bunu düşünebilmekle bence düşünebilir de bunu düşünmeye cesaret edebilmek lazım o ancak Atatürk'e mahsustur. Bizim peşinden koştuğumuz olay bizim derken Büyük Atatürk'ün gösterdiği istikamet üzerine biz çağdaşlık için, medeniyet için, uygarlık için, imar için, şiar için, zenginlik için bu 78 senelik cumhuriyetin elli senesinde koştuk. Sanıyorum ki bu 78 senelik cumhuriyete şahadet edecek insanların insanlardan biri benim adli şahit. Tabii ki adli şahit iken kendimi damgalarken ben bunun içinde bulunduğum elli sene sadece oturup bir yerden bakanınız gibi meseleleri teşhis etmiş olup içinde oldum, hareketin içinde oldum. Eleştirildim, itham edildim, itildim kakıldım bunların hepsi işin içine dâhil gayet olması da doğaldır ve benim söylemeye çalıştığım şey gerçekten bizim ortaya koyduğumuz Büyük Atatürk'ün ortaya koyduğunuz zaman peşinden koştuğumuz hedef doğru değil. Şimdi bu ülkenin çocukları okumalıydı. Düşman ülkeyi işgal etmiş olan düşman, silahlı düşman bunu millet canını dişine taktı ve sürdü çıkardı. Tamam, ama silahla mücadele edemeyeceğiniz düşmanlarınız vardı. Cahillik vardı, yoksulluk vardı, işsizlik vardı, hareketsizlik vardı pek çok pek çok sıkıntımız vardı. Dünyadan habersizlik vardı ve işte bu Türkiye hâlâ bu Türkiye'yi mesela 1949'da Thornburg tarif ederken, 49'daki ülkeyi tarif ederken birbirinden ayrılmış binlerce Türkiye, birbirinden kopuk binlerce Türkiye yani her köy bir Türkiye. Akşam olunca hiç kimsenin kimseden haberi yok. Simsiyah bir Türkiye Ankara'sın da bile elektrik yok, yol yok, iz yok, okul yok ondan sonra aş yok, ekmek yok, ilaç yok yok yok yok! Bu Türkiye'den uygar bir Türkiye çıkaracaksınız. Aslına baraksanız bunları söylediğim zaman birçok kimse sıkılıyor. Nereden çıkardı bunları ya? Bugün zaten birçok sıkıntımız var bu yetmiyormuş mu bize diyor. Tabii ki bugünkü sıkıntıları sonra yalnız bugünkü sıkıntıları savarız, kimse bana darılmasın. Cumhuriyetin başında 50 milyon dolarlık ihracat, 86 milyon dolarlık ithalat yapan bir Türkiye 2000 2001'li alsam daha iyi 2001 yılında 50 milyon dolara karşı 45 milyar dolar para kazandı. Cumhuriyetin başında iğneden ipliğe her şeyi satın alan Türkiye 2000 yılında 134 dünya ülkesine sanayi malı sattı. Cumhuriyetin başında şehirden şehre gidemeyen bir Türkiye'de bugün 359 bin yol kilometre yolla Türkiye'nin girilemeyen bir köyü yoktur. Cumhuriyetin başında biraz evvel söylediğim bir 200 bin öğrenci Türkiye'nin bugün 15 milyon öğrencisi var ve 650 bin öğretmeni vardı ve evet, toprak damların çoğunu henüz düzgün bir bina haline getiremedik. Toprak damın üstünde, her toprak damın üstünde bir televizyon vardır. O ışığın eseridir. Bu nedir? Her toprak damın üzerinde bir televizyon? Benim vatandaşım dünyayla bütünleşmiş, dünyadan haberdar, dünyanın herhangi bir yerinde olan hadiseden benim vatandaşımın haberi var. Dünyadaki köyden haberi olmayan, şehirden haberi olmayan, ancak şehri askere gittiği zaman gören vatandaşımın dünyadan haberi var. Hem de her gün var, muntazam var. Bu akşam İsrail'de ne olmuş? Benim 67 milyon vatandaşımın hepsi bundan haberdar yahut Yeni Kaledonya'da ne olmuş bundan da haberi var. Şimdi bu gelişen, kalkınan, büyüyen Türkiye'nin önünde çok engeller olmuştur, çok zorluklar olmuştur. Bir defa Osmanlı Devleti'nin bakiyesi üzerine bir devlet kuracaksınız o ümmet esasına bağlı, şeriat hukukuna bağlı. Ümmet esasından millet esasına geçeceksiniz. Şeriat hukukundan da pozitif hukuka geçeceksiniz. Bunun her ikisinin de reaksiyonları olur. Çünkü millet esasına geçtiğiniz yerde birtakım ırkçılık meseleleriyle karşı karşıya kalacaksınız. Şeriat hukukundan pozitif hukuka geçtiğiniz yerde onu da tek başına yapamazsınız. Onu sekülerizmle, laiklikle beraber yapacaksınız. Laiklikle beraber yaptığımız yerde sizin dışınızdaki bilhassa Osmanlı Devleti'nin bünyesinden çıkan ülkeler işte Türkiye gâvur oldu diyecek, istismarı yaptıracaklar ve ülkenin içerisinde onları savunacaklar ve uğraşacaksınız. Kolay bir şey değil! Ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu zemin üzerindeki iki tane büyük kriter. Kriterlerden bir tanesi laik devletin zaman zaman zorlanmalarından Türkiye'nin acilen terörü en başta zaman zaman adeta cumhuriyetin tehdit altına girebileceğini endişelerle savunduk. Bunlar çok ta uzak olan olaylar değil zamanımıza kadar sürüklene gelen olaylar. Bugün bile Türkiye'de tartışılan birçok şeye bakın bunu ya laiklik

zorlamasında ya üniter devlet zorlamasında göreceksiniz. Onun içindir ki Türkiye'nin yönetilebildiğini, hukuk devleti olarak yönetilebildiğini, otoritesini demokrasiden alan ve işleyen bir devlet kurarak yönetilebilirliği bugün 20. yüzyılın başında en önemli meselelerden biridir. Kadro lazımdı. Dün devletin teşkilatına kadro lazımdı, onun için okullar lazımdı. Okullar açılmıştı ve tabii ki devlet kalkınmamış yerlerini nasıl götürecekti? Yirmili yıllardan neyle kalkındı bu Türkiye? Hangi parayla, hangi sermayeyle, hangi müteşebbisle, hangi altyapıyla, neyle kalkındı? Sonra ne yaptı devlet otuzlu yıllardan itibaren her şeyi üstüne aldı devlet çünkü yine orada da neyle kalkınacak? Dışarıdan dışarıdan ödünç para olur. Hayır! Dışarıdan ödünç para bulmaya Türkiye müsait değildi. Kalkınmasın, olduğu kadar olsun, ben bu ülkeye 86 lira yol parasını parasını vermekten aciz olsun, varsın olsun. Yalnız 25 kuruş alan parasını vermekten aciz olsun, olsun. Kimseyi eleştirmiyorum ben şartları söylüyorum. Ama kimseye başvurmayalım. Çünkü o zaman Lord Curzon İsmet Paşa'ya ne dedi? "Dediklerimi kabul et! Etmezsen nasıl olsa sen bana yine para istemeye gelirsin." Artık Lord Curzon'a para istemeye gitmedi yoksa biz kendi yağımızla kavrulduk. Ama dünya harbi geldi, dünya değişti ve Türkiye güncel meselelerinden başlamak üzere bir darülfünun üniversiteye çevrildi. Darülfünun başka bir şeydi; üniversite başka bir şeydi. Üniversite Darülfünun bir fen mektebiydi. Bizim fününun okunduğu bir mektepti. Mektepti. Ama üniversite üniversite çağdaş çağdaş medeniyetin temeliydi. Orada araştırma vardı. Orada zihinler kalıbından çözülmüştü. Bilim adamı dediğiniz şeyin aradığı şey sadece hakikatti. Ve o hakikatti arayan kişi pek çok uygarlığın, insanlığın işine yarayacak pek çok güzel şeyleri icat etmişti, bulmuştu, keşfetmişti. İnsan zekâsının yaratıldığı günden itibaren en çok kullanabileceği bir istikametın sevkıydi.

*** Video burada sona eriyor. ***